

ایران جشنواره فیلم فجر

40th FAJR FILM FESTIVAL

ضمیمه چهلمین جشنواره فیلم فجر

به بهانه استقبال از اولین تجربه کارگردانی هادی حجازی فر با «موقعیت مهدی» درخشش

پرونده چهلمین جشنواره فیلم فجر بسته شد و از میان تمام نام‌ها، یک نام بیش از بقیه تکرار شد: هادی حجازی فر. بازیگری که در آغاز دهه نود و با «ایستاده در غبار» (محمدحسین مهدویان) به سینمای ایران آمد و با اولین فیلمش، به او توجه شد، به‌عنوان کارگردان و با نخستین فیلم، فراتر از انتظار ظاهر شد و درخشید. جشنواره بی‌ستاره امسال، جشنواره سرد و کسل‌کننده چهلم، یک چهره داشت که بسیاری از طیف‌های مختلف، بر اهمیت و امتیازهای فیلمش اجماع داشتند. پس از ناکامی «دسته دختران» (منیر قیدی) در جلب نظر منتقدان، در شکست پروژه‌ای که می‌توانست تصویری تازه از سال‌های دفاع باشد و قرار بود سیمای زنان در بحبوحه جنگ را به یادگار بگذارد، در ناامیدی از فیلم بزرگی که به اهدافش نرسیده بود، «موقعیت مهدی» نه تنها آبروی سینمای دفاع مقدس که گرمای جشنواره شد. کمتر کسی گمان می‌کرد نسخه سینمایی از سریال هادی حجازی فر که تولید آن دو سال طول کشیده بود، به‌عنوان فیلمی مستقل، با احساس و واقع‌گرا به همسایگی عشق و هجران، به قرابت زندگی و مرگ و به اهمیت تعهد و آرمان‌خواهی پرداخته باشد و بی‌آنکه بخواهد تسلط بر کارگردانی را به بیننده تحمیل یا او را مقهور جلوه‌های ویژه کند، به انسان بردارد، انسان درگیر جنگ. حجازی فر خوش اقبال بود فیلمش، که پیش از جشنواره در برابر «دسته دختران» بختی برای جلوه‌گری نداشت، در حالی اکران شد که یأس ناشی از شکست پروژه بزرگ منیر قیدی، فضای رسانه را پر کرده بود. «موقعیت مهدی» که برای همدلی تماشاگر بیش از آنکه بر نمایش خشونت یا جلوه‌های آشنا و تظاهرات بیرونی از پدیده‌ای به نام جنگ تکیه کرده باشد، به روابط انسانی و نمایش سلوک و عمل قهرمانانه پرداخته بود. به‌دلیل موفق شدن در همراه کردن تماشاگر با شخصیت اصلی (شهید مهدی باکری) و تمرکز بر احساس و عشق همسر او به مردی که آرمان را به زندگی شخصی ترجیح داده، یاد و خاطره بهترین فیلم‌های سینمای دفاع مقدس را در ذهن زنده می‌کرد؛ حسی شبیه به آنچه در «دیده‌بان» (ابراهیم حاتمی‌کیا) یا «هیوا» (رسول ملاقلی‌پور) تجربه کرده بودیم. حجازی فر، برای چندمین بار ثابت کرد بهترین فیلم‌ها درباره جنگ، آثاری است که به زندگی می‌پردازند و آن را ستایش می‌کنند، بی‌آنکه ارزش‌های بزرگ دفاع و قهرمانانی که برای دفاع، زندگی را قربانی کردند، نادیده بگیرد. هادی حجازی فر با چهلمین جشنواره فیلم فجر در موقعیتی ویژه و در معرض چالشی اساسی قرار گرفته است. بازیگری که از او انتظار بالا بود و گاهی برای حضور در پروژه‌های سینمایی ضعیف نقد می‌شد، حالا به‌عنوان کارگردانی صاحب نگاه و سلیقه، مرکز توجه قرار گرفته و انتظارات از او بالاتر از گذشته است. فیلمسازی که هم روایتگر است، هم حس و حال و موقعیت می‌سازد و هم در سینمایش به دنبال قهرمان است. «موقعیت مهدی» یک شروع است، شروعی که امیدواریم تداوم و استمرار داشته باشد.

گپ روز - داوود بیدل در گفت‌وگو با «ایران» از تجربه کارگردانی «نمور» گفته است

در صدد پنهان کردن داستان نبودیم

۱۴-۱۵ صفحه

نقد فیلم - نگاهی به فیلم «ضد» ساخته امیرعباس ربیعی

فیلمی بدون بداعت

۱۴ صفحه

نقد فیلم - آیین دیداری دوباره با همان آقای کیمیایی همیشگی

درباره «خائن‌کشی» ساخته مسعود کیمیایی

۱۵ صفحه

فرهنگی: «موقعیت مهدی» فصل مشترک توافقی نظر منتقدان، اهالی رسانه، مخاطبان و هیأت داوران جشنواره فیلم فجر بود. پس از دریافت واکنش‌های مثبت اهالی رسانه و مخاطبان، با اعلام نامزدهای بخش‌های مختلف چهلمین دوره جشنواره فیلم فجر مشخص شد اولین ساخته هادی حجازی فر رضایت هیأت داوران این دوره از جشنواره را هم جلب کرده است. «موقعیت مهدی» با نامزدی در ۱۴ رشته رکورددار نامزدهای این دوره از جشنواره بود. منتقدان در گفت‌وگو با «ایران» از این فیلم گفته‌اند.

جواد طوسی

می‌گویند هر آنچه از دل برآید، بر دل نشیند. آنچه باعث شده اولین تجربه سینمایی هادی حجازی فر یکی از آثار برتر «سینمای جنگ» به شمار آید را باید در چند عنصر جست‌وجو کرد:

- ۱_ «خانواده» و نقش مهم و مؤثر آن در کلیت فیلم در جهت تکامل شخصیتی مهدی و حمید باکری و هرچه بیشتر سمبانتیک شدنشان.
- ۲_ فاصله گرفتن فیلم از کلیشه‌های معمول این نوع سینما که عمدتاً شمایی کاملاً مردانه دارند.
- ۳_ فضا سازی مناسب و باورپذیر از محیط جبهه و پشت جبهه.
- ۴_ بازی هوشمندانه با «زمان» از طریق نمایش فلاش‌بک‌های حسی و عاطفی.
- ۵_ استفاده از شیوه متفاوت روایت‌پردازی در یک قالب ۶ پرده‌ای.
- ۶_ ترکیب و پیوند هنرمندانه سینمای «مستند» و «داستانی» و توجه به عنصر «کلام» در بی‌تکلف‌ترین شکل خود.
- ۷_ ارائه تصویری غیر متعارف از یک محیط خشونت‌بار و پر کشمکش با وام گرفتن از تم‌هایی چون عشق، رفاقت و...
- ۸_ تلفیق حماسه و تراژدی در یک ساحت قهرمانانه.

فقط امیدوارم این موقعیت استثنایی و تخصص یافته و استقبال طیف‌های مختلف تماشاگر از این تجربه دلنشین هادی حجازی فر در مسیر بعدی فیلمسازی او خلل و خدشه‌ای ایجاد نکنند.

هوشنگ کلمکانی

هادی حجازی فر، عامدانه و به‌عنوان یک استراتژی روایتی، فقط یک وجه از شخصیت مهدی باکری را در دل صحنه‌هایی دوزخی و آخرالزمانی از جنگ در فیلمش انتخاب کرده است. بر اساس روایت او، مهدی باکری نگاهی عارفانه و حتی شاعرانه به جنگ داشته است. انتظار دیگری از این فیلم نداشته باشیم و آن را از دریچه همین قاعده و قراردادی که فیلمساز با تماشاگرش می‌بندد تماشا کنیم.

محمد تقی فهیم

«موقعیت مهدی» یک فیلم با متر و معیار معین در سینمای جنگ است که بی‌تردید در خاطره‌ها رسوب خواهد کرد. این طور نیست که فیلم، همه قوت و پویایی‌اش را از صحنه‌های جنگی بگیرد که البته در این زمینه هم بخوبی از پس کار برآمده است. جنگ را با تمام تلفات، خسران‌ها، جان فشانی‌ها، اینارهای رفیقانه و بالاخره چگونگی حماسه آفریدن‌ها نمایش می‌کند؛ یعنی جنگ در عین باورپذیری و خشونت‌اش، باعث برانگیختن همراهی مخاطب می‌شود. تماشاگر دوست دارد جای رزمندگان می‌بود تا شاید سهمی می‌داشت اما اصلی‌ترین آتمسفر و خلق جهان همراهی برانگیزش از فصل‌های بدور از صحنه‌های جنگی می‌آید. انسان نمایش می‌دهد بدون اینکه به دام اومانسیم بیفتد.

حمیدرضا مدقق

«موقعیت مهدی» در ردیف معدود فیلم‌های سینمای دفاع مقدس قرار دارد که توانسته با موفقیت، نجیبانه و به دور از هرگونه شعارزدگی به حریم شخصی و مناسبات خانوادگی فرماندهان و قهرمانان جنگ بپردازد. به این ویژگی می‌توان دیگر امتیازهای فیلم مانند طراحی صحنه و لباس، جلوه‌های ویژه میدانی، چهره‌پردازی و موسیقی را هم افزود. «موقعیت» مهدی آغازی درخشان برای هادی حجازی فر در مقام کارگردان است.

جعفر گودرزی

«موقعیت مهدی» سینماست با تمام مختصاتش و به همین دلیل حس دارد، حماسه و عشق می‌آفریند، لبخند و اشک از تو می‌گیرد و روایتی متفاوت و بدور از شعار، بزرگ نمایی و مقدس نمایی فرا روی مخاطب قرار می‌دهد. توجه به کانون خانواده مهم‌ترین ویژگی فیلم است و چقدر شخصیت همسر باکری پرداخت درست و جذابی دارد و زیلا شاهی چقدر با استفاده درست و استادانه از نگاه و لحن، هنرمندانه آن را ایفا کرده است.

علیرضا نراقی

ویژگی درخشان «موقعیت مهدی» این است که موفق شده در بستر خشن و پرچالش سینمای جنگ، فضایی لطیف و حسی شاعرانه را ایجاد کند که اساساً در چنین گونه‌ای امری بشدت دشوار است. فیلم فراتر از بازنمایی کردار و گفتار شخصیت در قالبی زندگینامه‌ای، ساحت احساسات و عواطف را بازنمایی می‌کند که در پس مظاهر بیرونی هر انسانی قرار دارد. با وجود مشکلاتی در انسجام و روایت و البته ضعف‌هایی در ریتم و پایان‌بندی، فیلم به‌دلیل فضا سازی حتی فراتر از ضعف‌های خود می‌ایستد و لحظات و صحنه‌هایی فراموش نشدنی را در ذهن باقی می‌گذارد.

سحر عصرا آزاد

فیلمساز هوشمندانه با شخصیت‌های واقعی فیلم به مثابه کاراکتر نمایشی برخورد کرده و با تکیه بر سویه‌های دراماتیک و نقاط اوج زندگی خطی آنها، زمینه‌ای برای همراهی تنگاتنگ مخاطب فراهم کرده است. به این ترتیب وقتی شخصیت محوری یعنی مهدی و برادرش حمید در بطن زندگی، روابط خانوادگی و عشق و علاقه به همسر و فرزند برای مخاطب ملموس شدند، دغدغه‌های عقیدتی و ایدئولوژیک آنها هم به شکلی تدریجی بروز می‌کند نه اینکه همچون یک برجسب از پیش تعیین شده، واجد نگاهی شعاری و دگم و بسته باشند.